

Gittin Sources 61

רש"י מסכת גיטין דף כט עמוד ב ד"ה וליחוש

וליחוש - שמא בא בעל אצלה בתוך שלשים ונתייחד עמה ופיסה ובעל והוי גט ישן.

רש"י מסכת גיטין דף יח עמוד ב ד"ה שמא פייס

שמא פייס - את אשתו בתוך כך ובא עליה והוי גט ישן.

תוספות מסכת גיטין דף יח עמוד ב ד"ה שמא פייס

שמא פייס - פירש בקונטרס שמא נתייחד עמה והוי גט ישן ואין נראה לר"ת דהא בסוף פרק מי שאחזו (לקמן דף עו): קאמר ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה ופריך עלה וליחוש שמא פייס משמע דתרי מילי נינהו ועוד דלמה ליה למיפרך שמא פייס ומשום גט ישן התם דקאי אההיא דהרי זה גיטך כל זמן שאעבור מנגד פניך שלשים יום ואם לא באתי מכאן עד י"ב חדש כיון דאם בא בלא שום ייחוד בטל הגט ואומר ר"ת דשמא פייס דהכא וריש פרק כל הגט (לקמן דף כט): רוצה לומר שמא פייס וביטל ואמר גט שנתתי בטל הוא ומיירי הכא כשאמר להם לחתום מכאן עד עשרה ימים או לאלתר והם לא חתמו עד עשרה ימים ובשעת החתימה לא היה הבעל שם ולהכי חיישין שמא פייס וביטל שליחותם ושלא מדעתו חתמו אבל אם אחר עשרה ימים צוה להם לחתום כשר דאפילו בטל הגט קודם הא קיימא לן כרב נחמן דאמר בריש השולח (לקמן דף לב): דחוזר ומגרש בו ומיהו אההיא דאם לא באתי אינו רוצה לומר שמא פייס וביטל את הגט כדיבור דכיון דאמר מעכשיו אם לא באתי ולא בא הוי גט מעכשיו אף על גב דבטלו אח"כ אלא נתפייס ובא קאמר ומתוך כך בטל הגט ואין מזכיר הפיוס אלא משום שע"י שנתפייס חוזר לו ובא ומשני באומר נאמנת עלי לומר שלא באתי שאפילו באתי אם היא תאמר שלא באתי יהא גט ועל פי' הקונטרס קשה דמאי משני דאע"ג דאמר נאמנת עלי לומר שלא באתי אצלה אכן חיישין ולא מהימנינן ליה ומיהו גם על פי' ר"ת קשה אההיא דכל זמן שאעבור^(א) נגד פניך ל" יום דמשני באומר נאמנת עלי לומר שלא באתי מ"מ ניחוש שמא בטל את הגט דכיון דלא אמר מעכשיו ואין הגט חל עד שיעבור מנגד פניה ל" יום ואם בתוך כך בטלו לא הוי גט ונראה לר"י דלא חיישין לשמא פייס אלא חיישין משום לעז בעלמא שיוציא הבעל לעז שבטל את הגט והשתא משני שפיר באומר נאמנת כו' דכיון שהאמינה עליו שוב לא יוציא לעז דכסיפא ליה מלתא והשתא משני שפיר גם לפי' הקונטרס וכן משמע התם מתוך פירושו דלא הוי אלא לעז שהזכיר בדברי המקשה ערעורו של בעל.

רי"ף מסכת גיטין דף לח עמוד א

מתני' הרי זה גיטיך אם לא^א באתי מכאן ועד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס וחזר בטל התנאי הרי זה גיטיך אם לא באתי מכאן ועד ל" יום והיה הולך מגליל ליהודה הגיע לכפר עותני וחזר בטל התנאי הרי זה גיטיך אם לא באתי מכאן ועד ל" יום והיה הולך למדינת הים הגיע לעכו וחזר בטל התנאי הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום היה הולך ובא הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט:

גמ' [דף ע"ו ע"ב] והא לא עבר אמר רב הונא מאי פניך תשמיש ואמאי קארי ליה פניך לישנא מעליא ורבי יוחנן אמר לעולם פניך ממש מי קתני ה"ז גט ומגורשת הרי זה גט קתני דלא הוי גט ישן ולכי מלו תלתין יומין הוי גיטא תניא כוותיה דר' יוחנן הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום והיה הולך ובא הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט ולא תנשא לאחר עד שיעברו ל" יום ולגט ישן אין חוששין שהרי לא נתייחד עמה וליחוש שמא^ב פייס אמר רבה בר רב הונא הכי אמר אבא מארי משמיה דרב באומר נאמנת עלי לומר שלא פייס ואיכא מאן דמתני לה אמתני' מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט וליחוש שמא בא אמר רבה בר רב הונא הכי אמר אבא מארי משמיה דרב באומר נאמנת עלי לומר שלא באתי מאן דמתני לה אמתניתין כ"ש אבריייתא ומאן דמתני לה אבריייתא אבל אמתני' לא אם לא באתי קאמר והא לא אתא:

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף לח עמוד א

וליחוש שמא פייס. פירש"י ז"ל שמא פייס ונתייחדה עמו ובעל והויא לה גט ישן ואף על גב דקיימא לן בפרק הזורק (שם) שאם נתגרשה בו תנשא לכתחלה הכי קאמר היכי אמרת דהרי זה גט דמשמע גט שראוי להתגרש בו לכתחלה ליחוש שמא יבא בעל ויערער ויאמר שפייס והוה לה גט ישן ומפרקינן באומר בשעת התנאי ע"מ כן אני מוסר לה שתהא נאמנת עלי כמאה עדים כל זמן שתאמר שלא באתי ונתייחדתי ופייסתי ולא נהירא דאם איתא דאיכא למיחש לגט ישן כי

הימנה מאי הוי וכי נפקא מידי חששא דגט ישן בהכי ואפשר דכל היכא דבעל לא מערער אן לא חיישינן וכיון דהימנה תו לא אתי ומערער אבל הרי"ף ז"ל פי' בתשובה דה"ק כיון שהיה הולך ובא אף על פי שלא נתייחד עמה ניוחש שמא פייסה בדברים ומחלה התנאי ויש נוסחאות שגורסים בהך ברייתא ע"מ שאעבור וכתב הרמב"ן ז"ל שלפי גירסא זו למדנו בפי' שהנותן גט לאשתו אף על פי שאמר לה מעכשיו אם התנה עליה תנאי ובטלוהו שניהם בטל הגט שאין התנאי כלום מאחר שבטלו אותו ואינן רוצין שיהא תנאי דהא הכא ע"מ קאמר לה שהוא כאומר מעכשיו ואפילו הכי פרכינן וליחוש שמא פייס ולפיכך האומר לאשה ע"מ שתתני לי מאתים זוז אם רצו שניהם ובטלו התנאי הגט בטל ואף על פי שנתנה לו אחר כן שכל זמן שלא קיימתו לתנאי אפשר לבטלו מדעת שניהם וכשמתקיים התנאי אח"כ כאילו לא נתקיים ומיהו דוקא בשהסכימה היא בבטולו הא לאו הכי לא שלא כדברי מי שמפרש שמא נתפייס הוא ובטלו שאע"פ ששנינו משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו הכא כיון שעל תנאי ניתן ולא נתקיים עדיין התנאי יכול הוא לבטלו ואין זה מחוור כמ"ש הרי"ף ז"ל בתשובה דכיון שאם נתקרע הגט או שאבד ה"ז גט כ"ש שאינו יכול לבטלו וכ"כ רב אחא גאון ז"ל בשאלות דראשי המטות אבל כשהסכימה היא בביטול התנאי משמע מהכא דבטל הגט דהא פרכינן ליחוש שמא פייס ומיהו דוקא בתנאי שהוא בידם שלא יתקיים שמתוך שבידם שלא יתקיים יכולים הם לומר שאע"פ שיתקיים יהא כאילו לא נתקיים אבל בתנאי שהוא מתקיים על כרחן אין בידם לומר שיהא כאילו לא נתקיים דאי לא תימא הכי לעיל בפרקין בגמרא [דף עג ב] דשקלינן וטרי' בראוה שנתייחדה עמו באפילה אי חוששין משום קדושין או לא למה לא חששו בבטול התנאי דהא אמתני' דאם מתי קיימין אלא ודאי כל תנאי שהוא מתקיים על כרחן אין בידם לבטלו אבל בתנאי שאפשר להתבטל רשאינן לבטלו ולפיכך כתב הרמב"ן ז"ל [דאומר] ע"מ שתתני לי מאתים זוז אם קבלה עליה שלא תקיים התנאי ולא תתגרש באותה נתינה בטל הגט מעתה ואין צריך לומר שאם לא נתנה לשם תנאי ונתנה לו לשם מתנה דגט בטל אלא אפילו אמרה אחר כך נותנת אני ומקיימת התנאי כבר נתבטל שכיון שבידם לבטל התנאי שלא תתן מכיון שבטלוהו בטל לגמרי ושוב אין לו קיום ואני תמה אם איתא שהיא יכולה לבטל התנאי לומר שאע"פ שנתקיים יהא כאילו לא נתקיים ולבטל הגט בכך היכי אסיקנא לעיל [דף עד ב] כדאמר' מחולין לך דאינה מגורשת נהי דמעיקרא לצעורה איכיון למה לא יהא בידו לומר שיהא כאילו נתקיים כשם שבידה לומר שיהא כאילו לא נתקיים ולפיכך אני אומר שבכל גט הניתן במעכשיו או בעל מנת דכאומר מעכשיו דמי ואין ביד שניהם לבטל התנאי אלא דוקא במתנה להנאתה של אשה כי הכא שהתנה אם לא באתי וכל זמן שאעבור מכנגד פניך דמסתמא להנאתה מתנה עמה ולומר שאם לא ינהוג עמה בזמן זה מנהג אישות שלא תתעגן מחמתו ותהא מגורשת ומשום הכי פרכינן וליחוש שמא פייס ומחלה לו והויא כאומרת כלום אמרת אלא להנאתי זו היא הנאתי אבל במתנה עמה על מנת שתתני מאתים זוז ונתגרשה מעכשיו ודאי לא כל הימנה לומר שאפי' (לא) קיימה תנאה שלא תהא מגורשת והיא ברייתא דלעיל [דף עו א] דבטלו דבריו האחרונים את הראשונים או תתפרש כדברי רש"י ז"ל או אתיא כמאן דאמר דאומר ע"מ לאו כאומר מעכשיו דמי:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט

הלכה ט

התנה עליה שתתגרש כשיעבור מכנגד פניה שלשים יום והיה הולך ובא הולך ובא ולא נתייחד עמה, כשילך וישהה שלשים יום תהיה מגורשת, ואף על פי שהיה הולך ובא בתוך שלשים יום הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט כשר. בד"א בשהתנה ואמר הרי היא נאמנת עלי לומר שלא פייסתי אותה, אבל אם לא האמינה חוששין שמא פייס אותה כשהיה הולך ובא ומחלה לו וחזר ובטל הגט כשפייסה, ומפני חשש זה יהיה הגט פסול אחר השלשים יום. וכן האומר לאשה הרי זה גיטיך לאחר שנים עשר חדש והיה עמה במדינה חוששין שמא פייס אותה עד שיאמר נאמנת עלי שלא פייסתי. +/השגת הראב"ד/ אבל אם לא האמינה חוששין שמא פייס אותה כשהיה הולך ובא ומחלה לו. א"א חיי ראשי איני יודע מחילה זו מה היא ומה יש בידה למחול בתנאים [אלון] והפיוס אינו אלא שנתפייס עמה שלא לגרשה ובטל הגט שבידה ואף על פי שאמרו משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו, כשהגיע גט לידה בלא תנאי אבל בתנאי כל זמן שלא נתקיים התנאי יכול לבטלו. +

הלכה י

וכן כל התנאים שהן תלוין ברצונה ואם רצת ומחלה אותן לבעלה בטל הגט חוששין לו שמא פייס עד שיאמר נאמנת עלי, בד"א במתגרשת מן הנישואין שלבו גס בה אבל במתגרשת מן האירוסין אין חוששין לו שמא פייס.

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף לט עמוד א

כי שרי לה לאלתר שרו לה. כששמעו בו שמת ואפילו קודם שנים עשר חדש דהא ודאי לא אתי שהרי ודאי לא יבא עוד ויש כאן קיום תנאי ולא איפשיטא ולחומר. והקשו בתוספות ולא לתר מה יש לחוש והא ודאי נתקיים התנאי דכיון שמת לא ישוב עוד לביתו ותרצו דאיכא למיגזר אטו לא מת לפי שאין העולם יודעין שמת אבל לאחר י"ב חדש הכל יודעין שנתקיים התנאי ול"נ דהיינו טעמא משום דאיהו ודאי לא הוה חייש למיתה דידיה ולא היה גומר ומגרש אלא לאחר

י"ב חדש ומש"ה חיישין ולא שרינן לה מקמי הכי ולישנא הכי מוכח דאמרינן או דילמא לאחר יב"ח שרינן לה לכי מקיים תנאיה:

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף עד עמוד א

הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה אינה זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם ואפי' רצת ליתן ליורשיו אינו כלום מאי טעמא לי ולא ליורשי קאמר וא"כ נתינה ליורשיו לאו קיום תנאי הוא והוא הדין אם אמר על מנת שאתן ומת הוא או מתה היא שאף אנו אומרין שאתן לה ולא ליורשיה או אתן אני ולא יורשי וגדולי הדורות מפקפקים לומר שאין קפידת נותן שוה לקפידת מקבל שהמקבל מקפיד על כל פנים שלא לקבל אלא הוא אבל נותן לא איכפת ליה אם לה אם ליורשיה אם הוא אם יורשיו ומכל מקום גדולי הרבנים כתבוהו כדברינו וכן הדברים נראין שאף למקבל משעת מיתה ואילך מיהא דעתו על יורשיו ואפי' הכי אמרינן לי ולא ליורשי:

זה שביארנו בלא נתנה שזקוקה ליבם פירושו שמתבימת ומפני שאינו גט כלל ואינה יכולה לומר הריני מזומנת לקיים התנאי ואיני יכולה וכן כתבוהו גדולי המפרשים שכל שהתנאי תלוי במקבל כגון על מנת שתתן או שתעשה כך וכך אפי' נתעכב מחמת אונס אינו יכול לטעון אלו לא נאנסתי קיימתי אפי' בממון אבל כשתולה התנאי בעצמו כגון אם לא אבא או אם לא אתן וכיוצא בזה יכול לומר אונס עכבני בממון בכל שעיקר הדבר שהתנה מצוי בידו לקיימו אלא שסיבה אחרת מעכבתו אבל לא בגיטין ובתוספתא אמרו על מנת שתעלי באילן ונקצץ אינו גט ומה שאמרו בתלמוד המערב בעל מנת שתניקי נחתכו דדיה הרי זה גט לדעת רשב"ג נאמרה שסובר שכל עכבה שאינו הימנה הרי זה גט ומכל מקום גדולי המחברים כתבו בזו של זקוקה ליבם שחולצת ולא מתבימת מפני שמאחר שלא קבע לה זמן לא בטל הגט ואפי' נקרע הגט או אבד קודם שימות והרבה מפרשים נסכמים לדבריהם והדברים מתמיהים שמאחר שמת ונתברר שאי אפשר לתנאי להתקיים מה בין זה לתנאי שמכאן עד שלשים יום שכשעברו שלשים ולא נתקיים אינו גט כלל אלא שלשון זקוקה ליבם מוכיח כדבריהם אלא שאני אומר שמתוך שתפש ברישא אינה זקוקה תנא סופא זקוקה ושמה הם אמרוה ממה שאמרו במעכשו אם לא באתי לאחר שנים עשר חדש שאם מת בתוך שנים עשר חדש אף על פי שהגט גט לא תנשא במקום יבם עד שיעברו שנים עשר חדש אף על פי שנתברר שלא יבא ואינו דומה שבזו מכל מקום הוא מקפיד שלא להיות גט אלא לאחר שנים עשר חדש אבל מאחר שלא קבע זמן כל שנתברר שלא תתן לעולם הרי הוא כאלו הגיע הזמן ולא נתקיים ובתוספתא אמרו הרי זה גיטיך על מנת שלא תפרחי באויר על מנת שלא תעלי לרקיע הרי זה גט ויש מפרשים בזו שאפי' אמר על מנת שלא תפרחי בתוך שלשים יום נשאת לאלתר ונראין הדברים שבזו אף בקבע זמן נשאת לאלתר שזו של שנים עשר חדש התנאי תלוי בו ומקפיד על הזמן והרי הוא כאלו אמר על מנת שלא תנשא עד לאחר שנים עשר חדש אבל בעל מנת שתתני מכאן ועד שלשים ומת בתוך שלשים למאי נחוש לה:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט הלכה יא

הרי זה גיטיך מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש אין חוששין שמא בא בסתר שאין דרך בני אדם לבוא בצנעה, ואם תם הזמן שקבע ולא בא הרי זו מגורשת, מת בתוך שנים עשר חדש אף על פי שאי אפשר שיבוא והרי היא מגורשת לא תנשא במקום יבם עד אחר שנים עשר חדש כשיתקיים התנאי. +/השגת הראב"ד/ הרי זה גיטך מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש אין חוששין שמא בא בסתר. א"א זה אינו כלום דהכא נמי בעינן שתהא נאמנת עליו לומר שלא בא. +